

DRWECA

z dodatkami: „Opiekun Młodzieży“, „Nasz Przyjaciel“ i „Rolnik“

„Drwęca“ wychodzi 3 razy tygodniowo we wtorek, czwartek i sobotę rano. — Przedpłata wynosi dla abonentów 1,50 zł z doręczeniem 1,65 zł miesięcznie. Kwartalnie wynosi 4,50 zł, z doręczeniem 4,95 zł. Przyjmuje się ogłoszenia do wszystkich gazet.

Cena ogłoszeń: Wiersz w wysokości 1 milimetra na stronie 6-linowej 10 gr, na stronie 3-linowej 30 gr, w tekście na 2 i 3 stronie 40 gr, na 1 stronie 50 gr, przed tekstem 60 gr. — Ogłoszenia zagr. 100% więcej.

Numer telefonu: Nowe Miasto 8.

Druk i wydawnictwo „Drwęca“ Sp. z o. p. w Nowe Miasto.

Adres telegr.: „Drwęca“ Nowe Miasto-Pomorze.

Rok VIII.

Nowe Miasto-Pomorze, Sobota, dnia 8 września 1928.

Nr. 105

Święto Przysposobienia Wojskowego w Nowemmieście.

Na niedzielę, dnia 9 września, przypada w Nowemmieście święto Przysposobienia Wojskowego. Zjadą się znów do grodu powiatowego ziemi lubawskiej liczne zastępy wszystkich organizacji Przysposobienia Wojskowego, aby zdać świadectwo ze swej sprawności fizycznej i zdolności w razie potrzeby stawienia się w obronie Ojczyzny. Nie od rzeczy będzie poświęcić kilka słów rozważaniu o znaczeniu tychże organizacji i zadaniu, których spełnienie jest im przeznaczony. Mają one ćwiczyć i spocząć w karności wojskowej jak najszerze zastępy obywateli. A w jakim celu? Kto zna dzieje narodu polskiego i staje wobec nich w roli bezstronnego sędziego, przyznać jest z pewnością, że duch militarystki, dążności zabiorczy i agresywne charakterowi Polaka były i są obecne. Nigdy naród polski w ciągu wieków swych dziejów nie okazywał zapędów podbojowych i zabiorczych. Jeżeli stał się silny, potęgę i rozprzestrzenił swe granice, to nie na skutek podbojów orężnych i zabiorczych instynktów, ale dzięki swej wyższości kulturalnej i dzięki waleczności i większej doskonałości swego ustroju państwowego, która przyciągała sąsiednie narody do Polski i jednoczyła je z nią w jedno państwo. A jeżeli mimo to przez całe dzieje narodu polskiego snuje się krwawa nić bojów i ciężkich zmagani, to nigdy ich celem nie było dążenie do zabiorczy i podbojów. Naród polski nadstawiał swą pierś i przelewał krew jedynie w obronie całości granic swej Ojczyzny i w obronie Wiary św. Stąd słusznie zasłużył sobie na miano przedmurza chrześcijaństwa i obroncy kultury zachodniej. Po ciężkich, bolesnych przeżyciach półtora wiekowej niewoli, naród polski powstał do rowego, samodzielnego bytu. Nie odzyskał on po zamierzchłym Ojczyzny ani w przybliżeniu tych granic, które posiadał przed rozbiorem. Liczne odłamy ludności polskiej, a rozległe łany ziemi, nasyć kultura polską i krwią polską, pozostały w rękach wrogów. Mogłoby się zdawać, że naród polski, mając dziś wolność i możność orężnego

zmierzania się ze swoimi wrogami, o niczym innym nie będzie myślał, jak tylko o tem, by i te resztki swych rodaków, znachodzących się jeszcze dotąd pod obcym jarzmem, jako i te obszary, posiadanej ongi przez niego ziemi, odbić wrogom i złączyć ze swą Macierzą. A jednak wrodzona mu pokojowość każe narodowi polskiemu cieszyć się z tego, co posiada i z zaparciem siebie nie dążyć do krwawych ostatecznych porachunków z wrogami, ale jedynie, do utrzymania, tego co już posiada. Jest to postępowanie takie, które decyduje winno w całym świecie uznania i szacunku, a nie pozwolić powstać legendzie o polskim militarystce. Militarystka bowiem właściwym być może tylko tym państwom i narodom, które swój byt i swój rozwój zawdzięczają podbojom. Stąd też jest zrozumiałe, dlaczego musiał się przyjąć duch militarystki i rozwinąć u Prusaków, którzy jedynie swej zachłanności zabiorczej i krwawym podbojom zawdzięczają swe istnienie i swą wielkość, ale naród polski, który od wieków nigdy nie ujawniał takich dążeń i nigdy się nimi nie splamił, był i jest wolnym od wszelkich instynktów zabiorczych, a duch pokojowości idzie u niego nawet tak daleko, że wyrzeka się wojny, jako środka zjednoczenia reszty swych rodaków z pod obcego panowania pod skrzydła swego Ojca.

Z tego też ducha wyszedł rok temu projekt polski, analogiczny prawie paktowi antywojennemu Kelloga na Radzie Ligi Narodów, mający na celu usunięcie ze świata wojny, jak ostatecznego rozrachunku między państwami i narodami. A jeżeli tak jest, że duch prawdziwego pokoju przenika duszę narodu polskiego, to czemu aż tak wielką wagę i tak wielkie znaczenie przywiązuje naród polski do organizacji Przysposobienia Wojskowego? Czemu idea tychże znajduje tak silny oddźwięk w narodzie polskim i wydatnia się takim rozwojem i powodzeniem? Jakże to pogodzić z pokójwem usposobieniem narodu polskiego. Cóż jest celem tychże? Czyż nie to, by

przysposabiać wojskowo i zaprawiać do sprawności wojennej jak najliczniejsze zastępy obywateli, aby one stanowić mogły kadry zasobowe dla regularnego wojska w razie wojny?

Oczywiście, że tak jest, ale takie dążenia nie wspólnego nie mają z duchem militarystki. Byłoby tak dopiero wówczas, gdyby naród polski się zbroił i podtrzymywał sprawność wojskową w celach zabiorczych, zachłannych. Ale naród polski jedynie i wyłącznie czyni to w celach ochronnych, aby w razie napadu ze strony wrogów być w stanie stawić im czoło i odeprzeć ich od granic Państwa, nie chcąc pozwolić na ponowne rozgrabienie Polski. A że istnieje niebezpieczeństwo napadu i ponownego rozbioru Polski, dowodzi jawne szkodzenie się Niemiec do skoku podbojowego na Polskę. Z przeciwnej strony niedźwiedź bolszewicki wyciąga swe zachłanne łapy ku Polsce, a kundel litewski warczy nieustannie i szczyrzy zęby, by nam wydrzeć cenne polacie ziemi polskiej. Czyż wobec tego nie jest naszym nie tylko już prawem, ale i obowiązkiem mieć się zawsze na baczności i stanąć z bronią w rękę mimo naszej pokójowości, aby czynić daremniemi zasobowe zakusy wrogów?

Dlatego też świętym naszym obowiązkiem jest popierać i pomagać do jak największego rozwoju naszym organizacjom Przysposobienia Wojskowego i czcić je szczerą i wydatną życzliwością. Stąd i to nasze niedzielne święto Przysposobienia Wojskowego w Nowemmieście spotka się nie tylko z żywym, wszechstronnym zainteresowaniem ale z jak najszerszą, najserdeczniejszą życzliwością. Z tego też powodu wołamy do wszystkich organizacji i uczestników Przysposobienia wojskowego, biorących w tem święcie udział:

Serdecznie nam witajcie!

Ks. prałat dr. Godlewski pyta, dlaczego policja i przedstawiciel rządu był obecny na jego odczycie o masonerii

I dlaczego aresztowano człowieka, który krzyczał: „Precz z masonerją“.

Warszawa. Od proboszcza parafii Wszystkich Świętych, ks. prałata dr. Marcelego Godlewskiego otrzymała „Gaz. Warsz.“ list następujący:

Do Szanownej Redakcji „Gazety Warszawskiej“.

Stosownie do zapowiedzianego odczytu w podziemiu kościoła Wszystkich Świętych „O masonerii“, odbył się on w obecności przedstawicieli rządu oraz aż sześciu policjantów w mundurach.

Takiej asysty na swoich odczytach, których kilkadziesiąt rocznie wygłaszam, nigdy nie miałem. Nic zatem usdzwyczałnego, że tak ja, jak i słuchacze byli mocno zdziwieni, że dla odczytu o masonerii dano taką asystę, która przy wyjściu uważała za stosowne aresztować jednego ze słuchaczy, wołającego: Precz z masonerją!

Możeby Szanowna Redakcja zechciała wyjaśnić, dlaczego na odczyt o masonerii wysłano taką asystę i czy okrzyki: „precz z masonerją“ są zakazane? X. dr. M. Godlewski.

Jak przedstawia tę rzecz w sprawie wykładu ks. prał. Godlewskiego: „Głos Prawdy“.

Warszawa, 5.9. „Głos Prawdy“ i sanacyjna „Gazeta Poranna“ napadają ostro ks. prał. Godlewskiego za jego odczyty o masonerii, które się odbyły w podziemiu kościoła Wszystkich Świętych. Oba pisma wspominają, że słuchacze byli niezyczliwie usposobieni dla przedstawicieli rządu i policji, którzy się zjawili na tych odczytach.

Pisma domagają się interwencji nuncjusza Launego!

Wielkie manewry w Prusach Wschodnich.

Kogo zaproszono, a kogo pominięto w zaproszeniach. — Polscy oficerowie nieobecni. — Przeciwpolski charakter ćwiczeń.

Królewiec, 4. 9. W poniedziałek rano rozpoczęły się wielkie manewry wschodnio-pruskiej Reichswehry. Oprócz wyższych dowódców bierze w nich udział gen. Hays, główny dowódca, a dawniej komendant dywizji wschodnio-pruskiej.

Zaproszono licznych oficerów państw zagranicznych. Pominięto jednak przedstawicieli państw sprzymierzonych t. j. Francji, Anglii, Belgii, Włoch i Japonii. Nie zaproszono również oficerów polskich.

Gen. Hays usprawiedliwił pominięcie polskich oficerów tem, że ich zjawienie się na ziemiach wscho-

dnie-pruskich mogłoby wywłać niepożądane objawy (wrogich) uczuć.

Manewry opierają się na następującem założeniu: Armja czerwona (polska) wkroczyła do Prus Wschodnich i dotarła aż do jezior mazurskich (w okolicy Margrabowa). Armja błękitna (niemiecka) broni dostępu i przechodzi do ataku.

Dotychczas kawalerja niebieska powstrzymała pochód kawalerji czerwonej. Dalszy rozwój ćwiczeń w toku.

Wielkie manewry armji czerwonej w pobliżu granicy polskiej.

Moskwa. Wielkie manewry armji czerwonej, które mają się odbyć w trójkącie strategicznym Kijów—Czerlichów—Hömel, gromadzą wyjątkowo liczne oddziały armji czerwonej. Poza komisarzem Woroszyłowem i szefem sztabu generalnego Szaposznikowem, przybędą również Budiennyj, Tuchaczewskij oraz profesorem szkoły wojennej. Z ramienia Ko-

minternu przyjedzie prawdopodobnie Bucharin.

Warszawa. Donoszą z Kijowa, że w manewrach armji sowieckiej uczestniczyć będą delegacje: japońska, chińska, afgańska, turecka i perska.

Moskwa. Na morzu Bałtyckim rozpoczęły się manewry jesienne czerwonej floty. Manewry te zakończą się próbnym atakiem na Kronstadt.

Nowe wykryty niemieckie.

Niemcy nie chcą płacić pełnych odszkodowań.

Berlin. Prasa berlińska poświęca dziś obszerne wzmianki, a nawet artykuły faktowi, że dziś rozpoczęła się piąty rok wykonywania planu Dawesa, który to rok ma być pełnym tak zwanym rokiem normalnym, w którym Niemcy, korzystając dotąd z całego szeregu ulg, będą musiały już płacić pełną kwotę reparacyjną w kwocie dwu i pół miljarda marek rocznie.

W związku z tem „Vorwärts“ podnosi, że suma dwu i pół miljarda marek jest tylko sumą podstawową w myśl planu Dawesa i że w r. 1929/30 suma ta be-

dzie mogła być powiększona o dalsze świadczenia, obliczane na podstawie t.zw. indeksu dobrobytu.

„Vorwärts“ uważa za najważniejsze zadanie niemieckiej polityki reparacyjnej usunięcie tego indeksu dobrobytu i określenie sumy dwu i pół miljarda mk. za sumę maksymalną spłat rocznych. Drugim celem — według tegoż dzienn. — musi być określenie liczby lat, w których Niemcy będą musiały płacić odszkodowania w tej maksymalnej wysokości.

Ostatnie wiadomości z dnia 6. 9.

Odsłonięcie tablicy pamiątkowej gen. Sowińskiego.

Warszawa. Z inicjatywy Legji Inwalidów Wojsk Polskich nastąpiło dziś na zewnętrznej ścianie kościoła św. Wawrzyńca na Woli odsłonięcie tablicy pamiątkowej gen. Józefa Sowińskiego. W uroczystości tej udział wzięli marsz. Senatu Szymański, wiceminister spraw wojsk. Konarzewski, wojewoda Jaroszewicz i wielu innych wybitnych osobistości ze świata politycznego oraz przedstawiciele prasy. Również udział wzięły oddziały Przystosobienia Wojskowego. Z okazji odsłonięcia wygłoszony został wykład o czynach oraz bohaterkiej śmierci generała Sowińskiego.

Ze Waldemaras w Genewie się ośmieszyl, a przedstawiciele Rady Ligi Narodów „śmiertelnie” znudzili, przyznają nawet gazety niemieckie.

Berlin. W Genewie przed forum Rady Ligi Narodów odbyła się dyskusja w sprawie zatargu polsko-litewskiego. Obecnie okazały się pierwsze komentarze dwóch dzienników berlińskich odnośnie do wystąpienia Waldemarasa, a mianowicie „Berliner Tageblatt” oraz „Vossische Zeitung”.

„Berliner Tageblatt” także nagłówki daje swemu opisowi: „Polska i Litwa przed Radą Ligi Narodów. — Waldemaras oskarża Polskę. Negatywne wyniki dyskusji”.

„Berliner Tageblatt” określa przemówienie Waldemarasa jako niesłychanie długie i nudne. Przy dusznej, gorącej atmosferze ogarała człon-

ków Rady Ligi ogromna ociężałość i apatia, którą im wybaczyć należy ze względu na to, że przemówienie to doprawdy nużyć musiało swą przewlekłością i drobiazgowością. „Berliner Tageblatt” zarzuca Waldemarasowi, że nie zna sztuki wygłaszania krótkiego, jędrnego, a przez to skutecznego przemówienia.

„Vossische Zeitung” daje swej korespondencji z Genewy takie nagłówki:

„Dyktator Kowna przed Radą Ligi Narodów. — Rozczarowanie słuchaczy. —

Jak można nawet dobrą sprawę zagmatwać nieodpowiedniemi przemówieniami. Korespondent zaznacza, że Waldemaras swem zbyt długim, a bardzo szczegółowym przemówieniem słuchaczy śmiertelnie znudził, przyczem jednak często przy niektórych zwrotach jego zanadto długiego przemówienia głośnie wybuchali śmiechem. „Vossische Zeitung” wreszcie stwierdza, że wystąpienie Waldemarasa robiło wrażenie mowy obstrukcyjnej.

Prasa nacjonalistyczna bardzo pesymistycznie zapatruje się na wyniki konferencji Stresemanna z Briandem.

Berlin. Hugenbergowski „Der Tag” dochodzi do wniosku, że polityka niemiecka, dążąca do uzyskania ewakuacji Nadrenji i działania w duchu Locarna kończy się fiaskiem.

„Vossische Zeitung” zaznacza, że pogłoski, jakoby Briand wyrzekł się kontroli wojskowej nad Nadrenją, okazały się nieprawdziwymi, oraz że wynikiem konferencji było raczej tylko stworzenie platformy do dalszych rokowań między gabinetami.

Egzaminy dojrzałości.

Toruń. Kuratorjum Okręgu Szkolnego Pomorskiego podaje do wiadomości, iż egzaminy dojrzałości dla eksternów oraz egzaminy z zakresu 6-ciu klas rozpoczną się w dniu 17 września rb. przy państwowym gimnazjum im. M. Kopernika w Toruniu. Termin wnoszenia podań do Kuratorjum o dopuszczenie do egzaminu upływa z dniem 14 września rb.

Straszny wypadek wskutek lekkomyślnego obchodzenia się z bronią.

W. Rychnowy. W niedzielę, 2. bm. przed połud. 21-letnia Wiktoria Figielówna wraz z córeczką gospodarką Kaczmarczyką, pasła bydło na łące pod Wielk. Rychnową. W międzyczasie przyszedł do nich 27-letni Wojciech Zając, służący jednego z gospodarzy ze strzelbą, którą wziął pokryjono swemu gospodarzowi. Z przystąpiwszy do dziewicząt, rozpoczął z niemi żartować. W toku czego wymierzył luźną siedzącą Figielówny; padł strzał i na miejscu zabił nieszczęśliwą. Zrozpaczonego sprawcę mimowolnego zabójstwa policja natychmiast aresztowała. Tragiczna śmierć F. wstrząsnęła do głębi całą okolicę.

Kronika kościelna.

Pelplin. W niedzielę dnia 2 bm. ks. biskup Okoniewski w Pelplinie w domowej kaplicy wyświęcił diakonów Józefa Smoczyńskiego i Jana Strzyckiego na kapłanów, a Antoniego Liedtkiego na diakona. Nowomianowani księża odprawia prymicie pierwszy w Grudziądzu, drugi w Gdyni.

Burza na wybrzeżu polskim.

Gdynia. W sobotę szalała na naszym wybrzeżu gwałtowna burza, która między innymi wyrządziła rybakom znaczne szkody, niszczyła im sieci; natomiast fale wyrzuciły równocześnie wielkie ilości bursztynu, tak, że rybacy i letnicy na odcinku Karwji do Jastarni przez kilka godzin zbierali bursztyn.

Z dalszych stron Polski.

Zgon ks. Ignacego Hlonda, brat Prymasa Polski

Warszawa. W szpitalu św. Stanisława Kostki w Warszawie zmarł wskutek tyfusu brat ks. Prymasa, śp. ks. Ignacy Hlond w 49 roku życia.

Zmarły pełnił ostatnio urząd proboszcza salezjańskiej parafji w Czerwińsku nad Wisłą. W marcu rb. obchodził 25-lecie kapłaństwa.

Pogrzeb śp. ks. Ignacego Hlonda odbył się w środę rano.

Straszny wypadek letników łódzkich.

Łódź. Na stacji Andrzejów pomiędzy Koluszkami a Łodzią zdarzył się straszny wypadek. Bryczka z 8 pasażerami dostała się między wagony stacjonarowego pociągu towarowego i została zupełnie zmiądzona. Jedna osoba została zabita na miejscu, 5 jest ciężko rannych; byli to letnicy, wracający z wakacji do Łodzi.

Z zarządu nowomiejskiego Koła L. O. P. P.

Ze względu na dość poważne trudności, czy to natury technicznej czy finansowej, postanowił Zarząd na swem posiedzeniu z dnia 4 bm. nie urządzać planowanej na 9-go wzgl. 16-go bm. zabawy L. O. P. P. (por. „Drwęca” z dnia 1 września).

Ograniczając zatem swą tegoroczną akcję „Tygodnia L. O. P. P.” do kwest domowych, Zarząd ma nadzieję, iż Szan. Obywatelstwem szczerodrobniej darzyć naszych kwaterarzy, którzy w tych dniach zbierać będą po domach składki na rzecz L. O. P. P.

Strzelanie na 200 mtr.

1. Krajnik Józef	Tow. Powst. i Woj.	Krotoszyn
2. Kuczyński Jan	„ „ „	Grodziszno
3. Serożyński Aug.	„ „ „	Skarlin
4. Marszelewski Józef	„ „ „	Rywałdzik
5. Zasłona Jan	„ „ „	Jamielnik

Poza konkursem zdobył 2 miejsce Ziółkowski Józef Policja Państwowa

1. Serożyński Aug.	Tow. Powst. i Woj.	Skarlin
2. Łachmański Piotr	„ „ „	Zajączkowo
3. Gąsiorok Kazimierz	„ „ „	Szwarcenowa
4. Grabowski Józef	„ „ „	Zajączkowo
5. Kowalski Ludwik	„ „ „	Jamielnik

Poza konkursem zdobył 2 miejsce Ziółkowski Józef Policja Państwowa.

Strzelanie zespołowe.

1. Zespół Tow. Powst. i Wojaków ze Szwarcenowa	
2. „ „ „ „ z Lubawy	
3. „ „ „ „ z Rywałdziku.	

Poza konkursem zdobył 2 miejsce zespół Policji Państwowej.

Strzelanie na 100 mtr.

1. Dąbrowski Michał	Tow. Powst. i Woj.	Prądnica
2. Urlicki Piotr	„ „ „	Łąkorz
3. Brac Bronisław	„ „ „	Jamielnik
4. Szwarc Franciszek	Gimn. „Sokol”	Nowemiasto
5. Derkowski Kazimierz	Powst. i Woj.	Grodziszno.

Z Pomorza.

Komunikat.

Lidzbark. W związku z powiększeniem siły morskiej R. P. przez włączenie nowych jednostek, zbudowanych we Francji, Marynarka Wojenna ogłasza dodatkowe zaciąg ochotników. Mogą być przyjmowani mężczyźni, urodzeni w latach 1908, 1909, 1910. Głównymi warunkami wstąpienia do szeregów marynarki są: dobre zdrowie, znajomość czytania, pisanie i rachunków oraz znajomość rzemiosła.

Zgłoszenia przyjmują wszystkie P. K. U., które udzielają szczegółowych informacji. Lista zgłoszeń zostanie zamknięta dnia 25 września.

Uprasza się o podanie powyższej treści do wiadomości zatrudnionych w zakładzie pracowników.

Statystyka mieszkań w Lidzbarku.

Lidzbark. Bardzo często słyszy się, że w miasteczku naszym odczuwa się ogromny brak mieszkań, ażeby dać obraz naszym czytelnikom, jak sprawa ta w rzeczywistości się przedstawia, podajemy następującą statystykę: Lidzbark ma stałą ludność 3698 osób. Mieszkań ogółem jest 886, tak, że przeciętnie przypada na jedno mieszkanie 4,2 osób. Jednoizboowych mieszkań jest 288, w których mieszka przeciętnie 3,5 osób, 2-izboowych mieszkań jest 252, przypada 2 mieszkańcom, 3-izboowych mieszkań jest 184, przypada 1,4 mieszkańcom, 4-izboowych mieszkań jest 79, przypada 1,3 mieszkańcom, 5-izboowych mieszkań jest 42, przypada 1,3 mieszkańcom, 6-izboowych mieszkań jest 16, przypada na jeden pokój 1 osoba. Więcej jak 6-pokojowych mieszkań jest 29, przypada na jedną ubikację 1/2 mieszkańca. Jest to stosunek o wiele lepszy jak przed wojną.

Ochronka miejska.

Lidzbark. Ochronka miejska rozpoczyna nowy rok z dniem 10 bm. Przypuszczać należy, że rodzice w dalszym ciągu przysyłać będą swoje dzieci do ochronki miejskiej. Wskutek wstąpienia 14 dzieci do szkoły wolne są te miejsca. Przyjmuje się dzieci w wieku od 4 lat. Zapisy przyjmuje ochroniarka. Rodzice rozumiejący cel ochronki, leżnie będą przysyłać swoje dzieci, które na dotychczasowych występach okazały zbożne wyniki pracy w ochronie miejskiej.

Z targu.

Lidzbark. Targ czwartkowy mimo sprzyjającej pogody nie był tak licznie obselany jak się naogół spodziewano. Ceny za produkta rolne też dość niewiele podskoczyły. Za ft. masła żądano 2,80 zł. za mdl. jaj 2,40 zł. Za kureczką płacono 1,20—2,50 zł. Ceny za warzywa nadal są dość wysokie. Tak płacono za główkę kapusty 0,50—1,50 zł. Ceny za świnie również podskoczyły. Płacono za 1 ctr. żywej wagi 100—110 zł.

Wnioski do Magistratu ze strony straży pożarnej.

Działdowo. Na ostatnim zebraniu Zarządu Ochotniczej Straży Pożarnej uchwalono wystąpić do Magistratu z wnioskiem poczynienia kroków, mających na celu zaprowadzenie na poczie stałego dyżuru przy telefonach w porze nocnej, którego to dyżuru dotychczas nie ma, zaproponować Magistratowi, ażeby w porze letniej przy wyznaczaniu dostarczania koni do pożaru pominąć rolników ze względu na to, że ci w tej porze mają pracę w polu, a natomiast wyznaczał ich konie w porze zimowej, kiedy w polu prac nie mają, zaproponować Magistratowi ubezpieczenie 4 koni od wypadku, które na alarm przybędą pierwsze na miejsce. Dla strażaków uchwalono zakupić 20 czapek strażackich.

Ucieczka przed służbą wojskową.

Działdowo. Zauważono, że młodzież w wieku poborowym z obawy przed służbą wojskową ucieka drogą nielegalną do Niemiec. Liczba uciekinierów w Działdowie dosięga 10-ciu. Uciekinierów przeprowadza przez granice do Niemiec robotnik M. z Działdowa, którym władze powinni się zaopiekować.

Amatorzy na owoc.

Pryjoma. W nocy z poniedziałku na wtorek do sadu owocowego rolnika Radzanowskiego w Pryjomie wtargnęło 6 opryszków celem obłobwienia się owocem. Rolnik R., obudzony odgosem łamania gałęzi, wyszedł z domu i oddał strzał na postrach. Złodzieje zbiegli niepoznani.

Rozpasaniem łodzieży.

Pryjoma, pow. Działdowo. Znużony od pracy gospodarz Otton Brock w Pryjomie w tow. niewiast odpoczywał na ławie przed swoim domem, gdzie znalazło się kilka łobuzów, którzy do siedzących rzucali kamieniami. Ugodzony kamieniem Brock सहronie się musiał do mieszkania. Łobuzy, nie mający się potem nad kim pastwić, zaatakowali stojące na podwórzu konie do mleka, które uszkodzili. Brock zwrócił się do policji, która bezczelna łobuzerję poda do ukarania.

Rada Finansowa doradza rządowi... oszczędność.

Warszawa. Dnia 31. sierpnia rb. pod przewodnictwem ministra skarbu, p. Czechowicza, odbyło się posiedzenie rady finansowej, na którym minister poinformował członków rady o obecnym położeniu gospodarczym i finansowym państwa oraz o zamierzeniach rządu na najbliższą przyszłość.

Rada finansowa, podziеляjąc zasadniczo poglądy ministra skarbu, wypowiedziała się za koniecznością przestrzegania jaknajdalej posuniętej oszczędności przy układaniu budżetu na rok 1929/30.

Przed wyborami do senatu gdańskiego.

Gdańsk, 5. 9. W tym roku kończy się czteroletni okres urzędowania dotychczasowego tak zwanego urzędowego senatu gdańskiego i prezydenta Sahma na czele. Według konstytucji nowe wybory do senatu urzędowego muszą być przeprowadzone do końca rb. Jak donoszą pisma, jako kandydata na prezydenta senata wymieniają dotychczasowego wiceprezydenta socjalistycznego Gehla.

Kongres eucharystyczny w Częstochowie.

Warszawa. W czasie od 6 do 8 września rb. odbędzie się w Częstochowie wielki kongres eucharystyczny. Zjazd zapowiada się niezmiernie licznie. 120 specjalnych pociągów przywiezie uczestników kongresu ze wszystkich stron kraju. Przyjadą prawie wszyscy biskupi polscy z ks. Kardynałem Prymasem Hlondem i ks. Kard. Kakowskim na czele.

W nocy z 7 na 8 września przez ulice Częstochowy przeciągnie pochod z lampionami i pochodniami. Pożatem zapowiedzianych jest cały szereg innych uroczystości religijnych.

Nowy lot do Ameryki.

Le Bourget, 4. 9. Dwaj lotnicy francuscy Assolant i Lefèvre wystartowali dziś rano o godz. 7 min. 30 w drogę napowietrzną do Nowego Jorku.

Porządek nabożeństwa

w kościele parafjalnym w Nowemście w niedzielę 9. bm.

Pierwsza msza św. o godz. 8-mej.

Druga gimnazjalna o godz. 9-tej.

Z okazji Święta Przystosobienia Wojskowego odprawi się msza św. połowa na rynku przy „Drwęcy” o godz. 10.30 tej. W z. ks. Porzyński.

Ruch towarzysztw.

Kielpiny. Zebranie Związku Inwalidów Woj. Grupa Kielpiny odbędzie się w niedzielę 9. b. m. zaraz po nabożeństwie w lokalu p. Ostrowskiego. Prosi się o przybycie wszystkich członków. Zarząd.

Giełda zbożowa w Poznaniu.

Notowanie oficjalne z dnia 5. 9.

Płacone w złotych za 100 kg.

Zyto nowe (suche)	35.25—35.75
Pszenica	43.50—45.50
Jęczmień browarowy	36.00—38.00
Owies nowy	31.75—33.75
Mąka żytnia 65 proc.	52.00—
Mąka żytnia 70 proc.	50.00—
Mąka pszenna 65 proc.	63.00—67.00

Uwaga: Ogólne usposobienie spokojne.

Warszawa, 7. 9. Dolar 6.90 niemiecki

Za 100 zł w Gdańsku 57.57—57.64.

za Warszawę 57.47—57.77.

Za redakcję odpowiedzialny: Walenty Stawicki w Nowemście. Za ogłoszenia redakcja nie odpowiada.

Zrób też radość swojej pani.
Maril dobry i bardzo tani.
"MARIL"
Dobra pasta na obuwie.

Do nabycia w Lubawie u firmy:
B. Jurkiewicz, Skład Kol., Kuppnera
Fr. Jankowski, " " Rynek
W. Mówka, " " Rynek
C. Stefanska, " " Rynek 19.
J. Truszczyński, " " Rynek,
Do nabycia w Nowemmiście u firmy:
B. Chelkowski, Hurt. Kol., Rynek 22.
A. Kopystecki, Skł. Kol., Mostowa 4.
B. Jankowski, Skład Kol., Rynek.
B. Kokoszyński, " " Sobieskiego
St. Kosiński, Hurt. Kol., Rynek.
W. Serożyński, Skład Kol., Rynek.

Smotę I. gat.
Papę
Lepnik
Cement
Wapno
Kafle do pieców
białe, zielone, brązowe,
oraz

Brony
Pługi
i wszelkie towary żelazne

poleca
po najniższych cenach
W. Czajkowski,
skład żelaza
Lubawa-Pom., Tel. 44.

Ogłoszenie.

Podaje się do wiadomości, że należytości za kwatery, dostarczone 14 p. p. wypłacać się będzie w Magistracie we wtorek, dnia 11-go września rb. nie odebrane w terminie do końca bieżącego miesiąca kwoty zwróci się władzom wojskowym.

Lidzbark, dnia 7. września 1928 r.

M. Rochon, burmistrz.

PRZYMUSOWA LICYTACJA.

W poniedziałek, dn. 10. IX. rb. o godz. 10 przed poł. będę sprzedawał w Gwiżdżinach u p. Franciszka Piotrowicza za gotówkę najwięcej dającymu:

2 warchlaki.

Nowemiasto, dnia 7. września 1928 r.

Sommerfeld, kom. sądowy.

PRZYMUSOWA LICYTACJA.

We wtorek, dnia 11. 9. rb. o godz. 9-taj przed połud. będę sprzedawał w Nowemmiście u p. Mydlika przy ul. Kościelnej nr. 4. za gotówkę najwięcej dającymu:

25 płaszczów damskich.

Nowemiasto, dnia 7. 9. 1928 r.

Sommerfeld, kom. sądowy.

Wytwornia wyrobów cementowych

przy Wydziale Powiatowym w Nowemmiście n. Drw. podjęta z dniem 1. sierpnia rb. pod fachowym kierownictwem fabrykację

nagrobków i pomników

w cemencie i sztucznych kamieniach (granit, marmur, piaskowiec) od 30 złotych za sztukę począwszy.

Wytwornia ma na składzie stale:

Rury kanalizacyjne od 15—65 cm. w świetle.
Rury do budowy studzien od 65—100cm. w świetle.
Krawężniki, ścieki, płyty chodnikowe.
Pustaki, żłoby, kamienie graniczne.
Kule i wazy oraz każde inne wyroby betonowe na zamówienie stosownie do życzeń.

Wytwornia dostarcza gwarantowany towar po niskich cenach na wygodnych warunkach spłaty.

Zamówienia na nagrobki i pomniki przyjmuje się w każdy wtorek i piątek przed południem w Starostwie pokój nr. 13.

Starosta Powiatowy
A. Bederski.

POLECAM:

Smotę,
Lepnik,
Papę dachową,
Wapno,
Cement,
Żelazo,
Łańcuchy,
Sruby i t. d.

Również wszelkie sprzęty domowe.

Wirówki „Westfalia“

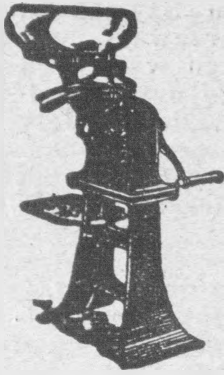
Ze względu na swoją dobrą, na dogodnych warunkach zapłaty, także na składzie.

Proszę o zwiedzenie mego składu.

T. TYSLER, LUBAWA.

Nauka w szkole rolniczej w Byszwałdzie

początek i powiat Lubawa, rozpocznie się w poniedziałek, dnia 5. listopada 1928 r. o godzinie 8-mej rano. Zapisy przyjmuje dyrekcja od 10. do 30. września rb. Panaszy.

UWAGA! UWAGA!

Nie jest rzeczą łatwą, wśród mnóstwa wirówek najrozmaitszych typów, dokonać właściwego wyboru. Każdy fabrykant twierdzi, że jego maszyna jest najlepsza. Wskutek ogromnej popularności wirówek

„DIABOLO“

na całym świecie, a to dzięki swej niezrównanej konstrukcji i nadzwyczajnej dobroci pod każdym względem,

należy przy zakupie wybierać tylko „DIABOLO“, wirówkę o najdokładniejszym odtłuszczeniu i gwarancją 15-letnią. Do nabycia w każdej miejscowości u upoważnionych zastępców firmy.

DIABOLO-SEPERATOR, Sp. z o.o. dawniej szwedzkie wirówki Pumpsop
Lwów, Poznań, Warszawa.

Inspektor na pow. Brodnica — Wincenty Cieśnik
Brodnica, Przykop 37.
na pow. Działdowo, Lubawa — Maksymilian Zawadzki
Nowemiasto n. Drwęcą ul. Lipowa.

A. Hejka Fabr. powozów, uprząży i wyr. siodlańskich
ul. Waleczkowska 7. Telefon 79.

ma stale na składzie w wielkim wyborze: szory wyjazdowe z białym i złotym okuciem, szle robocze ze skóry czarnej i prawdziwej wykręcanej.

Powozy wyjazdowe:

jednokonne, klapówki, wolanty dwu- i trzy-siedzeniowe, parkowce i lepsze powozy bez rozwory z drzewkami.

Wykonuję również wszelkie powozy na specjalne życzenie i przeprowadzam grunt. reperację starych powozów.

☛ Długoterminowy kredyt. ☛

Bank Związku Tow. Kupieckich na Pomorzu

Spółdzielnia kredytowa z ogr. odpowiedzialnością
GRUDZIĄDZ

ODDZIAŁ W LUBAWIE
Kuppnera 4. Telefon 89.

Przyjmuje Oszczędności

począwszy od 10— zł za korzystnym oprocentowaniem.

Urządza rachunki bieżące i czekowe,
Inkasuje weksle, frachty i inne dokumenty,
Dyskontuje weksle Członkom,
Załatwia wszelkie czynności bankowe.

Przyjmuje zamówienia na POWOZY WYJAZDOWE

i wykonuje takowe wedle specjalnych życzeń; przeprowadzam również gruntowną reperację starych powozów. Na składzie nowy wolant trzysiedzeniowy bez rozwory.

J. BARAŃSKI, Nowemiasto, budowa powozów.

MIESZKANIE

2 pokojowe z kuchnią od zaraz do wynajęcia
Również na sprzedaż
PIES (silozyca I r.)
SZUDZIŃSKI, Nowemiasto
ul. Łąkowska 9.

gospodarstwo

212 morg. z zabudowaniami, żywym i martwym inwentarzem
Cena 100 tysięcy zł.
Wiadomość w eksp. „Drwęca“ w Lubawie lub Nowemmiście.

Do wydzierżawienia od zaraz cukiernia.

z urządzeniem i pomieszczeniem w ruchliwym punkcie. Czynsz według umowy.
TYCZYŃSKA, Lidzbark,
Plac Hallera 4.

DOM

z interesem kupić, wpiata 10 do 15.000 zł.
Zgłoszenia pisemne do eksp. „Drwęca“ pod nr. 100.

Za tak licznie nadesłane nam kwiaty, telegramy i życzenia z okazji ślubu naszego, składamy wszystkim nasze najserdeczniejsze
podziękowanie.
Władystawostwo Mówkowie z domu Jankowska.
Nowemiasto, we wrześniu 1928 r.

POLECAM na sezon: RADJOAPARATY

na korzystnych warunkach oraz lampki i baterie anodowe.

POZATEM POLECAM: **ZEGARY** ściennie i kieszonkowe, instrumenty muzyczne i przybory do tychże oraz artykuły optyczne.

JAN KRASIŃSKI, mistrz zegarmistrz.
LUBAWA, Rynek 4.
Instalacje Radjoaparatów wykonuje pod gwarancją.

Polecamy:

garnki elektr. do gotowania 1/2 + 1 + 1 1/2 + 2 l.
żelazka „ „ prasowania 2 + 3 + 3 1/2 kg.
aparaty „ „ grzania rurki od kab. włosów
„ „ suszenia włosów (Fouapar) lampy wiszące, żyrandole, świeczniki, lulety, lampy na nocne stoliki, lampy na biurka stojące, żarówki rozmaitej wielkości, krajowe i zagraniczne najlepszego wyrobu, jak również akumulatory i części radjotechniczne.

Podajemy do wiadomości Szan. Konsumentom i Klientom naszym, że za nabyte towary pobieramy opłatę na miejscu, a nie jak poprzednio w Kasie Miejskiej, aby udogodnić na tej drodze zakup żarówek, lamp, bezpieczników itp.

ELEKTROWNIA MIEJSKA, Nowemiasto n. Drwęcą.

Zgubiono w jarmarku na rynku w Lubawie

książeczkę

(białą) ze stemplem firmowym. Uczelwy znalazła zechce oddać za wynagrodzeniem od adr.

L. Stiensz, Lubawa, rynek 18.

Zgubiono torebkę na drodze z Zielunia do Lidzbarka, zawierającą 18 zł, pitent i wykaz osobisty.

M. SCHMIT, Lidzbark.

Do zaprawiania zboża siewnego najlepsze są

USPULUN i GERMISAN.

Do nabycia w „ROLNIKU“ w LUBAWIE
Telefon 39.

12.000 zł

na hipotekę wypożyczyć. Zgłoszenia pisemne do eksp. „Drwęca“ pod nr. 90.

2 piece kafłowe

bardzo dobrze utrzymane sprzedaje tanio

Chylewski, Nowemiasto, ul. Lipowa 13.

DZIEWCZYNE

do dzieł, poszukując od zaraz.
Kulikowska, Nowemiasto poczta.

Ucznia,

syna uczciwych rodziców, poszukuje od zaraz
WŁ. CZAJKOWSKI, Skład żelaza i materj. budowl. Lubawa-Pomorze.

UCZEŃ

syn uczciwych rodziców, może się zgłosić.

Psuty, Lubawa mistrz piekarski.

UCZNIA

któryby miał chęć ze rzeźnika się wyuczyć.

Ruciński, Katlewo mistrz rzeźnika.

korzystnie sprzedac jakikolwiek interes gospodarstwo, rolę lub domostwo

niech ogłasza w

„Drwęcy“

LABORATORJUM

Chemiczno-Bakterjologiczne czynne od 6. września 1928.

Lubawa-Pom. ul. św. Barbary nr. 30.
Wykonuje dokładne badanie: moczu, płwociny, krwi.

Provizor farmacji J. Łapin.